

ILUMINOVANÉ BOHEMIKÁLNÍ RUKOPISY V POLSKU

GDAŃSK

Archiwum Państwowe w Gdańsku

ul. Walowa 5, 80-858 Gdańsk, Polska

<http://www.gdansk.ap.gov.pl>

HNĚZDNO

Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie

ul. Kolegiaty 2, Gniezno, 62-200 Polska

<http://www.archiwum.archidiecezja.pl>

KLADSKO

Muzeum Ziemi Kłodzkiej w Kłodzku

ul. Łukasiewicza 4, Kłodzko, 57-300 Polska

<http://www.muzeum.klodzko.pl>

KÓRNIK

Biblioteka Kórnicka Polskiej Akademii Nauk

ul. Zamkowa 5, Kórnik – Zamek, 62-035 Polska

<http://www.bkpan.poznan.pl>

KRAKOV

Archivum Krakowskiej Kapituły Katedralnej

Wawel 3, Kraków, 31-001 Polska

<http://www.akk.com.pl>

KRAKOV

Archiwum Prowincji Karmelitów

Klasztor Karmelitów na Piasku w Krakowie, ul. Karmelicka 19, Kraków, 31-131

Polska

<http://www.archiwum.karmelici.pl>

KRAKOV

Biblioteka Jagiellońska

al. Mickiewicza 22, Kraków, 30-059 Polska

<http://www.bj.uj.edu.pl>

KRAKOV

Muzeum Narodowe w Krakowie, Biblioteka Książat Czartoryskich

ul. św. Marka 17, Kraków, 31-018 Polska

<http://www.muzeum.krakow.pl>

LVOV

Lvivska Nacionalna Naukova Biblioteka Ukrainy Imeni V. Stefanyka

Bud. 2 Vul.Stefanyka

Lviv, Ukraina

NISA

Muzeum w Nysie

ul. Biskupa Jarosława 11, Nysa, 48-300 Polska

<http://www.muzeum.nysa.pl>

PŁOCK

Muzeum Diecezjalne w Płocku

ul. Tumską 3a, Płock, 09-402 Polska

<http://www.mdplock.pl>

SANDOMIĘ

Biblioteka Diecezjalna w Sandomierzu, Archiwum Diecezjalne

ul. Katedralna 1, Sandomierz, 27-600 Polska

<http://bdsandomierz.pl>

TARNOV

Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego

ul. Piłsudskiego 6, Tarnów, 33-100 Polska

<http://www.diecezja.tarnow.pl/index.php/instytucje/756-biblioteka-wyzszego-seminarium-duchownego-w-tarnowie.html>

TĘŚIN

Książnica Cieszyńska, Biblioteka Szersznika

ul. Mennicza 46, Cieszyn, 43-400 Polska

<http://www.kc-cieszyn.pl>

TORUŃ

Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu

ul. Gagarina 13, Toruń, 87-100 Polska

<http://www.bu.umk.pl>

TORUŃ

Wojewódzka Biblioteka Publiczna - Książnica Kopernikańska w Toruniu

ul. Słowackiego 8, Toruń, 87-100 Polska

<http://www.ksiaznica.torun.pl>

VARŠAVA

Biblioteka Narodowa

al. Niepodległości 213, Warszawa, 02-086 Polska

<http://www.bn.org.pl>

VRATISLAV

Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu

ul. św. Jadwigi 3/4, Wrocław, 50-266 Polska

<http://bu.uni.wroc.pl>

VRATISLAV

Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Biblioteka Ossolineum

ul. Szewska 37, Wrocław, 50-139 Polska

<http://www2.oss.wroc.pl>

VRATISLAV

Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Pl. Powstańców Warszawy 5, Wrocław, 50-153 Polska

<http://www.mnwr.art.pl>

WŁOCŁAWEK

Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku

ul. Karnkowskiego 3, Włocławek, 87-800 Polska

<http://web.diecezja.wloclawek.pl/wsd/biblioteka.htm>

Katalog rękopisů: Pavel BRODSKÝ, Iluminované rukopisy českého původu v polských sbírkách. Studie o rukopisech Monographia IX. Praha 2004, 220 s.

Počet: 44

Datum vzniku nejstaršího rukopisu: 80. léta 11. století

Jazyky: latinsky, česky, německy

Obsah: astronomie, filozofie, hospodářství, kroniky, liturgie, náboženství, přírodní vědy, teologie

Katalog podchycuje všechny zjištěné středověké a raně novověké iluminované rukopisy vzniklé v Čechách a na Moravě stejně jako kodexy vzniklé v Polsku, které jsou dílem českých a moravských iluminátorů. (Iluminované rukopisy slezské provenience nebyly zahrnuty.) Celkem byly popsány 43 rukopisy uložené ve dvaceti polských knihovnách, muzeích a archivech a jeden rukopis nacházející se dnes ve Lvově. Zařazeny byly přitom i rukopisy zničené nebo ztracené, především v důsledku druhé světové války, pokud k nim existovala potřebná fotografická dokumentace. Součástí katalogu je také seznam rukopisů, u nichž se nepotvrdila dosud tradovaná domněnka o jejich českém či moravském původu nebo iluminátorovi. Nejvíce, tedy deset iluminovaných bohemikálních kodexů, vlastní Biblioteka Jagiellońska v Krakově, o druhé místo se dělí Archiwum Archidiecezjalne v Hnězdně a Biblioteka Uniwersytecka ve Vratislavi (po 6 rukopisech), zatímco ve zbývajících institucích se nacházejí jeden až tři kodexy.

Popsané rukopisy pocházejí z období od osmdesátých let jedenáctého století do začátku třicátých let šestnáctého století. Převažují pochopitelně bible a liturgické rukopisy, výrazněji jsou zastoupeny ještě postily, teologická díla a kroniky, ale v souboru se objevuje například i přírodovědná encyklopedie Tomáše z Cantimpré, astronomický sborník či kniha lučních prací. Nejstarší kodexy představují ukázkou rané románské knižní malby, jde o Hnězdenský evangelistář a Krakovský evangeliář ze druhé poloviny osmdesátých let jedenáctého století, které patří do skupiny Vyšehradského kodexu. Z dalšího období se žádná bohemika nedochovala, následuje až Kronika Martina Opavského z konce třináctého století, určená snad přímo pro knihovnu krále Václava II. V trojici rukopisů pocházejících z poloviny čtrnáctého století vyniká bohatě zdobená Bible z Nisy od iluminátora Mikuláše z Prahy, v níž se v české knižní malbě poprvé objevily medailony se stvořením světa v dřívku iniciály I. Velmi kvalitní rukopisy ze sedmdesátých let čtrnáctého století, Opatovický brevíř, Pulkavova kronika určená zřejmě pro knihovnu krále Václava IV., dvousvazková Bible Albrechta ze Šternberka či dva zničené kodexy, De origine rerum Isidora Sevillského a Vratislavský misál, jsou již ukázkou svébytného českého výzdobného slohu. Nejpočetnější je pochopitelně soubor rukopisů z patnáctého století, v němž vynikají vysokou kvalitou Hnězdeňská bible z roku 1414, jedno z nejlepších děl Mistra Hasenburského misálu, zlomek Výkladu evangelia sv. Lukáše ze druhého desetiletí patnáctého století či Antifonář Zbigniewa Olešnického určený pro krakovskou katedrálu. Ikonograficky pozoruhodné jsou Kniha lučních prací z Elblągu z roku 1421 a Astronomický sborník z roku 1425. Ze šestnáctého století pocházejí již jen dva rukopisy, mladší Pulkavova kronika je datovaná rokem 1531.